

4de zondag advent A

Mt. 1, 18-24

Kerstmis, broeders en zusters in Christus, vind ik om twee redenen een prachtig feest.

De heiden in mij verheugt zich op het lengen van de dagen, het toenemen van het daglicht, de opgang naar de lente. Ik vraag me af hoe ik, een zomermens, de lange winter zou moeten doorkomen als ik tijdens de donkerste dagen de lichtjes van de kerstboom niet zou kunnen ontsteken en wat extra kaarsjes. Ik denk dat dat komt vanuit mijn diepste verlangen naar het licht, naar het herrijzen van de natuur, naar de lente.

De christen in mij viert de geboorte van Christus als het begin van de opgang naar Pasen. We vieren met Kerstmis immers niet zomaar de geboorte van een kind, maar de geboorte van Christus. Midden in onze winter van oorlogen, klimaatcrisis, ruzies en wederzijds onbegrip wordt een kind geboren dat niemand minder blijkt te zijn dan Immanuel, God met ons; Jezus, God die redt. Een kind dat ons hoop geeft op een nieuwe dageraad, op de overwinning van het licht op de duisternis.

Vanuit die gedachte proberen we de lezingen van vandaag te verstaan. Allereerst zien we bij de profeet Jesaja het aloude spanningsveld tussen koningen en profeten. Tussen Jesaja en koning Achaz in dit geval. Je kunt hier wat mij betreft ook het huidige spanningsveld zien tussen economische machthebbers, die vooral naar financiële belangen kijken enerzijds, en milieuprofeten, die meer zorgen hebben over het voortbestaan van onze aarde anderzijds. Of de spanning tussen atheïsten, die menen dat de mens zelf al zijn problemen kan oplossen enerzijds, en anderzijds christenen, die menen dat je zonder godsvertrouwen, zonder spiritualiteit de problemen niet de baas kunt.

In het evangelie van vandaag is Maria zwanger van de Heilige Geest. Is dat ook niet een spanningsveld? Kan dat niet? Natuurlijk kan dat. Sterker nog, ik durf te zeggen dat iedere vrouw die in verwachting is, zwanger is van de Heilige Geest. Om de simpele reden omdat de vrucht die zij in haar schoot draagt door God gewild is en God er het goede mee voorheeft. In denk dat diep in haar hart elke vrouw dit weet.

Zwanger zijn en in verwachting zijn. Het is niet toevallig dat deze twee woorden in het Nederlands hetzelfde betekenen. In zekere zin kunnen we dus zeggen, dat als we ergens van in verwachting zijn, bijvoorbeeld in verwachting van Kerstmis, dat we zwanger zijn. Zwanger van het goede dat ons te wachten staat, of dat we tenminste verhoppen. Zoals kale bomen in de winter zwanger zijn van de eerste knoppen die nieuw leven brengen. Of zoals een maagdelijk wit besneeuwd landschap al zwanger is van het eerste sneeuwklompje dat de komende lente aankondigt.

Maagdelijkheid en zwangerschap komen hier bij elkaar. Zuiver biologisch gezien schijnt dat niet te kunnen. Maar als metafoor om uitdrukking te geven aan ons geloof, aan onze hoop en verwachting, gaan ze uitstekend samen. Die metafoor helpt mij in elk geval om de maagdelijkheid en de zwangerschap van Maria beter te verstaan.

Maagdelijkheid in de zin van een volkomen openheid, ontvankelijkheid voor wat van God op haar afkomt.

Zwangerschap in de zin van verwachting, de hoop en het vertrouwen dat wat in haar opkomt goed zal zijn, uitgedrukt in de namen die haar kind zal krijgen: Immanuel: God met ons. Jezus: God die redt.

God die ons allemaal wil redden van ons bekrompen realisme, wil redden van onze bezitsdrang en bedervende overdaad, wil redden van onze zelfingenomenheid. Daarom: Als de heiden in ons met Kerstmis lichtjes aansteekt in de verwachting en de hoop op een mooie lente, laat dan de christen in ons ook de geboorte van de Redder vieren in de verwachting en de hoop op nieuw, beter leven. De verwachting dat de duisternis zal plaatsmaken voor het licht. Amen.

Jan van de Laar, pastor